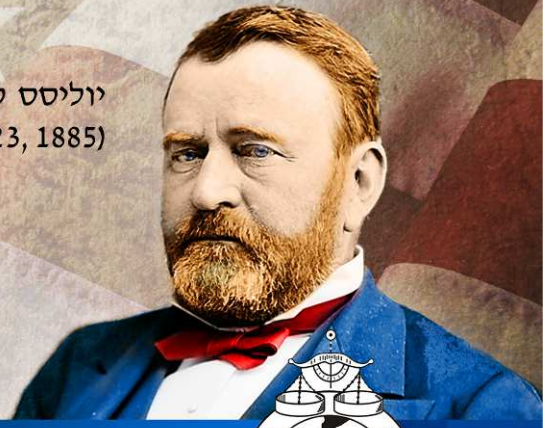

יוליסס ס. גרנט (27 אפריל, 1822 - 23 יולי, 1885)
Ulysses S. Grant (April 27, 1822 - July 23, 1885)

אפיק ושות'. עורכי דין ונוטריון
AFIK & CO. ATTORNEYS AND NOTARY

גיליון 157: 23 יולי, 2014

הגיליון המקצועי הדו שבועי של אפיק ושות', עורכי דין ונוטריון
החשמונאים 103, ת.ד. 20144 תל אביב-יפו 6120101, טלפון 03-609.3.609 פקס 03-609.5.609

תוכן עניינים

אפיק ושות' מציינת את יום פטירתו של יוליסס סימפסון גרנט (27 אפריל, 1822 - 23 יולי, 1885), מפקד כוחות האיחוד במלחמת האזרחים האמריקאית והנשיא ה-18 של ארצות הברית.

- 1. מאמר: הזכות לסיים חוזה סוכנות והפיצוי על כך**
מאמר בנושא הזכות לסיים חוזה סוכנות והפיצוי על כך, מאת עו"ד דורון אפיק
- 2. מידעוני המסים של BDO זיו האפט**
קישור למידעוני המסים של פירמת רואי החשבון BDO זיו האפט
- 3. עדכוני תאגידיים, הגבלים עסקיים וניירות ערך:**
א. חלוקת דיבידנד תתאפשר רק כאשר החברה בעלת יכולת פירעון
מחוזי מרכז: דיבידנד יחולק כשהחברה עומדת במבחן יכולת הפירעון וביכולתה להחזיר חובותיה בהגיע מועד פירעונם וקיומם.
ב. ניתן ליחס לחברה את חובותיו של 'בעל מניות סמוי' אם היה הרוח החיה בחברה תוך עירוב נכסים
מחוזי ים: אין ליחס משקל כלשהו לפן הטכני או הפורמאלי באשר לרישום של החייב או מעמדו בחברה; כאשר בעל המניות 'הסמוי' הוא בעל השליטה בפועל והרוח החיה בחברה תוך עירוב בין חשבונות החברה לשלו, ניתן ליחס חובות של בעל המניות הסמוי לחברה.
- 4. עדכוני משפט מסחרי, זכויות יוצרים ועבודה:**
א. הסכם עקרונות ראשוני להפצת מוצרים עשוי ליצור יחסים משפטיים מחייבים בין הצדדים לו
מחוזי חיפה: גם הסכם עקרונות שאינו מסדיר את כלל הסוגיות עשוי לקבל תוקף של הסכם מחייב היוצר יחסים משפטיים בין הצדדים.
ב. אי מסירת הודעה על תנאי עבודה תעביר את נטל ההוכחה אל המעביד
עבודה חיפה: בנסיבות בהן המעביד לא מסר הודעה על תנאי עבודה כחוק- חובת ההוכחה בעניין השנוי במחלוקת תוטל על המעביד.
ג. הערת אזהרה ומשכון חסרי כל תוקף משפטי אם נרשמו בהמשך להסכם הלוואה למראית עין
שלום ת"א: הסכם הלוואה שנחתם למראית עין- דינו בטלות וכך גם באשר למשכון והערת אזהרה שנרשמה מכוחו; עם בטלות המשכון והערת האזהרה, הופך המלווה מנושה מובטח לנושה רגיל.
- 5. עדכוני מקרקעין:**
עדכוני חקיקה: חוק להעמקת גביית המיסים והגברת האכיפה (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014
תיקון חקיקה: תיקון חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), תשכ"ג 1963 - תיקון מס' 79 המאפשר לרשויות המס לעקל כלי רכב של חייב.
- 6. עדכוני מכרזים ומשפט מנהלי:**
תיאום בין המציעים כמוהו כתכססנות במכרזים המצדיק פסילה על הסף של ההצעה
מינהלי ים: רף ההוכחה הנדרש לצורך קביעת תיאום פסול בין מציעי המכרז במשפט המינהלי הנו זה של חשד סביר מבוסס, להבדיל מחשד סביר כללי; במקום בו החשד לתיאום הצעות מבוסס דיו תיפסל ההצעה על הסף.

רשימת התפוצה של משרד אפיק ושות', עורכי דין ונוטריון, מופצת אחת לשבועיים לקהל של כ-3,200 איש וכוללת פרסומים מקצועיים תמציתיים בנושאים משפטיים המעניינים את הקהילה העסקית והינם בתחומים בהם עוסק המשרד. להסרה מרשימת התפוצה או הצטרפות יש לשלוח מייל לכתובת newsletter@afiklaw.com ובכותרת לכתוב "אנא הסירו/צרפו אותי לרשימת התפוצה". ניתן להעביר עדכון זה לכל אדם ובלבד שיועבר בשלמותו ולא נעשה כל שינוי בטקסט. אין האמור בעדכון זה מהווה ייעוץ משפטי ובכל נושא מומלץ לפנות למשרדנו על מנת שהעובדות תיבחנה היטב בטרם תתקבל החלטה כלשהי.

למאגר פרסומים קודמים: <http://www.afiklaw.com>

1. מאמר בנושא: אחריות אישית של דירקטורים ונושאי משרה בעבירות הגבלים עסקיים

מצ"ב מאמר בנושא הזכות לסיום חוזה סוכנות והפיצוי לו זכאי, אם בכלל, המפיץ, מאת עו"ד דורון אפיק ממשרד אפיק ושות'. את המאמר ניתן למצוא בקישור:

<http://www.afiklaw.com/files/articles/a157.pdf>

עו"ד דורון אפיק הינו שותף בכיר במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) התמחה בדיני חברות, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, ומימון ואף מרצה בתחום במסגרת תואר מנהל עסקים Executive MBA באוניברסיטה העברית בירושלים. עו"ד אפיק בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב כסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גישור ובוררות).

2. מידעוני המסים של BDO זיו האפט

ביום 16 יולי, 2014, התפרסם גיליון 143 של מידעוני המסים של BDO זיו האפט:

המידעון עוסק בהארכת המועד למסירת ההודעות על נאמנות קרובים על ידי רשות המסים; האמנה למניעת כפל מס עם פנמה, אשר תיכנס לתוקף ביום 1.1.2015; הסכם בין ישראל וארה"ב ליישום הוראות חוק ה-FATCA. את המידעון ניתן למצוא בקישור:

מידעון המסים - גיליון 143

BDO זיו האפט, עימה משרדנו מצוי בקשרי שיתוף פעולה הדוקים, הינה פירמת רואי חשבון המהווה חלק מהרשת הבינלאומית BDO הפרושה בלמעלה מ-110 מדינות ומדורגת בין חמש הפירמות הגדולות בישראל.

3. תאגידים, הגבלים עסקיים וניירות ערך

א. חלוקת דיבידנד תתאפשר רק כאשר החברה בעלת יכולת פירעון
[פרק (מרכז) 63712-01-14 ספנקריט פלמחים בע"מ נ' משרד המשפטים - אגף רשם החברות,
09.07.2014, בית המשפט המחוזי מרכז- לוד, כב' השופט בנימין ארנון]

חברה פנתה לבית המשפט בבקשה לאשר חלוקת דיבידנד לחברת האם שלה וזאת כנגד הפחתת מלוא יתרת החוב של חברת האם כלפיה ושימוש בעודפי הנזילות שהופקו מפעילותה השוטפת. החוק קובע, שחברה רשאית לבצע חלוקה מתוך רווחיה ובלבד שתעמוד בהתחייבויותיה הקיימות והצפויות. דרישות אלה מוגדרות כמבחן הרווח ומבחן יכולת הפירעון. בית המשפט מתבסס על מדדים כלכליים ועסקיים לעניין בחינת מצב החברה תוך שהוא מביא בחשבון גם את אינטרסי נושיה. בית המשפט קבע כי ניתן לאשר ביצוע חלוקה שאינה מקיימת את מבחן הרווח ובלבד ששוכנע כי מתקיים מבחן יכולת הפירעון. בנוסבות דן קבע בית המשפט כי כלל הנתונים שהוצגו מעידים על כושרה של החברה להחזיר חובותיה והתחייבויותיה בהגיע מועד פירעונם וקיומם. בהתקיים מבחן יכולת הפירעון אושרה חלוקת הדיבידנד על ידי החברה.

ב. ניתן ליחס לחברה את חובותיו של 'בעל מניות סמוי' אם היה הרוח החיה בחברה תוך עירוב נכסים
[פשר (י-ם) 6417/09 טדי יעקב נ' דניאל קלה, 07.07.2014, בית המשפט המחוזי בירושלים, כב' השופט
כרמי מוסק]

חייב הקים שורה ארוכה של חברות באמצעות צדדים שלישיים המקורבים לו ובאמצעות חברות אלה הפעיל את עסקיו. מנהל מיוחד בפשיטת רגל הגיש בקשה לייחס לחברה את חובותיו של מי שנחזה להיות הבעלים שלה בהיותו בעליה הסמוי ו/או השותף הסמוי בכל אחת מהחברות. המנהל המיוחד טען שחברות אלו הוקמו במטרה להתחמק מנושים של החייב.

בית המשפט קבע כי ההלכה שקבעה כי הרמת מסך תבוצע במקרים מצומצמים ביותר של שימוש לרעה במסך ההתאגדות הורחבה כיום כך שניתן להרים מסך גם בתביעות הנשענות על עקרונות של תום לב ושיקולי צדק. במקרה דנן, נקבע כי החייב הוא למעשה בעליה הסמוי של כל אחת מהחברות והיה במשך כל אותם שנים הרוח החיה ובעל השליטה בחברות למרות שדאג להקים שורה של חברות מדומות בהן דיווח על עצמו כעובד שכיר. כמו כן, דוחות שהוצגו הראו כי אין הפרדה ברורה בין חשבונותיו של החייב לחשבונות החברה. אשר על כן, נקבע כי יש להרים את מסך ההתאגדות ולייחס לחברה את חובותיו של בעל השליטה בה.

א. הסכם עקרונות ראשוני להפצת מוצרים עשוי ליצור יחסים משפטיים מחייבים בין הצדדים לו
 [עא (חי') 12-03-38591-03 אבן קיסר שדות ים בע"מ נ' The World of Marble and Granite 2000, 08.07.2014, בית המשפט המחוזי בחיפה, כב' השופט רון סוקול, כב' השופט סארי ג'וזי, כב' השופטת תמר נאות-פרי]

צדדים חתמו ביניהם על הסכם עקרונות ראשוני במסגרתו נקבע כי צד אחד יפסיק לשמש כמפיץ ויחל לשמש כסוכן עבור הצד השני להסכם העקרונות. אחד הצדדים ביקש שלא לראות בהסכם העקרונות כהסכם מחייב, מכיוון שלטענתו אין בין הצדדים כל יחסים מחייבים עד לכריתת החוזה הסופי והמחייב. בית המשפט קבע כי הסכמת צדדים להסכם הראשוני לפיה בעתיד ייחתם ביניהם הסכם מפורט, עשויה להתפרש בדרכים שונות ויש לתור אחר כוונת הצדדים. הצדדים מוחזקים כמי שלא ראו בהסכם המוקדם בסיס להתקשרות מחייבת, אך חזקה זו ניתנת לסתירה אם מוכח שכוונת הצדדים הייתה להתקשר באופן מחייב כבר בשלב החוזה הראשון. אין להסיק מכותרת המסמך על כוונת הצדדים. אשר על כן, ובמקרה דנן קבע בית המשפט שהצדדים התכוונו לכך שהסכם העקרונות יכנס לתוקף כבר ממועד החתימה, שהם יפעלו לפיו וימשיכו לנהל משא ומתן לגבי נושאים נוספים שלא נכללו בהסכם העקרונות ואשר יוסדרו סופית בהסכם המפורט.

ב. אי מסירת הודעה על תנאי עבודה תעביר את נטל ההוכחה אל המעביד
 [סע (חי') 11-09-28984-09 אבי רפוקר נ' אלבר ציי רכב בע"מ, 06.06.2014, בית הדין האזורי לעבודה בחיפה, כב' השופטת עפרה ורבנר]

עובד תבע את המעסיק בין היתר לתשלום עמלות. על פי הסכם העבודה העובד היה צריך לקבל עמלות על פי מדיניות החברה, כפי שתימסר לעובד בכתב מפעם לפעם. עמדת העובד הייתה כי בפועל החברה לא העבירה פירוט בדבר תנאי העסקתו, כקבוע בחוק הודעה לעובד. על פי חוק הודעה לעובד במקום בו המעסיק לא מסר הודעה לעובד שהוא חייב במסירתה, תהיה חובת ההוכחה על המעסיק בעניין השנוי במחלוקת. במקרה דנן, נקבע כי הן על פי ההסכם בין הצדדים והן מכוח חוק הודעה לעובד ותקנותיו, הייתה החברה מחויבת לפרט, בכתב, מהי מדיניות תשלום עמלות. הואיל והחברה לא הוכיחה מה בדיוק היה הסיכום בנוגע לעמלות התיווך, נקבע כי העובד זכאי לתשלום עמלות כפי שפירט.

ג. הערת אזהרה ומשכון חסרי כל תוקף משפטי אם נרשמו בהמשך להסכם הלוואה למראית עין
 [הפ (ת"א) 12-12-9856-12 עו"ד אמיר סטמרי נ' דוד דבורה, 07.07.2014, בית משפט השלום בתל אביב-יפו, כב' השופטת אילה גזית]

בין מלווה ללווה נחתם הסכם הלוואה ומכוחו נרשמו הערת אזהרה ומשכון על זכויות הלווה בדירת מגוריו. לימים, הלווה נקלע לקשיים כלכליים ומונה לו כונס נכסים אשר טען כי הסכם הלוואה הינו למראית עין ומשכך, יש להסיר את הערת האזהרה והמשכון שנרשמו מכוחו לטובת המלווה. בית המשפט קבע כי הסכם הלוואה אכן היה הסכם למראית עין ודינו בטלות וכי הערת האזהרה והמשכון שנרשמו מכוחו חסרי תוקף משפטי. משמעות החלטת בית המשפט הינה כי עם בטלות המשכון והערת האזהרה, הפך המלווה מנושה מובטח לנושה רגיל.

חוק להעמקת גביית המיסים והגברת האכיפה (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014

ביום 15 יולי, 2014, פורסם ברשומות החוק להעמקת גביית המיסים והגברת האכיפה (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014. במסגרת החוק, תוקנו חוקי מס שונים ובכלל זה חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), תשכ"ג-1963 (תיקון מס' 79), באופן המרחיב את הכלים העומדים בידי רשויות המס לצורך גביית מיסים מחייבים. החוק מסמיך ומאפשר לרשויות המס לעקל את רכבם של חייבים גם כאשר הרכב חונה ברשות הרבים אך בתנאי שהרכב חונה בסמוך לביתו של החייב. כמו כן, על מנת לעקל רכבו של חייב שאינו חונה בסמוך לביתו, יש צורך שיתקיימו התנאים הבאים בטרם יעוקל:
 א. נרשם עיקול על הרכב במשרד הרישוי ונשלחה לחייב הודעה על כך.
 ב. נעשה ניסיון ממשי להודיע לחייב, בסמוך לפני העיקול, על הכוונה לעקל את הרכב.
 ג. הרכב אינו רשום במשרד הרישוי כרכב של נכה.

תיאום בין המציעים כמוהו כתכססנות במכרזים המצדיק פסילה על הסף של ההצעה
[עתמ (י-ם) 55729-03-14 עמותת ברכת יוסף שלום לדיור נ' ועדת מכרזים, רשות מקרקעי ישראל,
01.07.2014, בית המשפט המחוזי בירושלים, כב' השופט דוד חשין]

מספר עמותות, המייצגות קבוצות רוכשים, הגישו הצעות למכרזים לבינוי מבני מגורים במתחמים שונים. ועדת המכרזים החליטה לפסול את הצעותיהן של מספר עמותות לאחר שעלה חשד לתיאום פסול לאור יצוגן של עמותות אלה על ידי אותו עורך דין, הגשת ערבויות בעלות מספרים עוקבים והגשת הצעות למתחמים שונים לאחר תיאום.

בית המשפט קבע כי תיאום בין המציעים כמוהו כתכססנות במכרזים ומקום בו יימצא כי מציע פעל באופן העולה כדי תיאום, הרי שיש לפסול הצעתו על הסף. עוד נקבע כי ועדת המכרזים אינה נדרשת לנהל משפט ולדרוש הוכחה בדבר קיומו של תיאום מעל לכל ספק סביר, שכן רף ההוכחה הנדרש לצורך קביעת תיאום במשפט המינהלי הנו זה של חשד סביר מבוסס, להבדיל מחשד סביר כללי. במקרה דנן, קבע בית המשפט כי החלטת ועדת המכרזים נעשתה לאחר שימוע ולאחר שנעשתה בדיקה והחלטה זו מבוססת על ראיות מינהליות, אשר מעלות חשש סביר ומבוסס לתיאום, לפיכך אין מקום להתערב בה.

הזכות לסיום חוזה סוכנות והפיצוי על כך/דורון אפיק, עו"ד¹

האם רשאי מפיץ לסיים הסכם סוכנות למרות שזה לא הופר על ידי הסוכן? האם זכאי במקרה זה הסוכן לקבל פיצוי על השקעתו רבת השנים בהקמת הסוכנות?

הסכם סוכנות הוא הסכם בין מפיץ לבין מתווך (בין הסכם בלעדי ובין הסכם שאינו בלעדי) לפיו המפיץ הוא זה שרוכש את המוצרים מהיצרן (באופן דומה יכול והסכם סוכנות ייחתם ישירות בין יצרן וסוכן) ונושא בסיכון של רכישת המוצרים. הסוכן הוא שפועל לכריתת הסכמים עם הלקוחות, אשר נחתמים ישירות בין הלקוחות לבין המפיץ או היצרן (בתיווך הסוכן, אשר לעתים אף מוסמך לחתום על ההסכמים ולחייב את היצרן או המפיץ) ותפקידו של הסוכן מתמצה בתיווך. בעוד שניסוח נכון של ההסכם יוודא שהסיכון הקשור ליבוא המוצרים (במקרה של הסכם מפיץ-סוכן) או ייצורם (במקרה של הסכם יצרן-סוכן) אינו חל על הסוכן, הסוכן נדרש לביצוע השקעת משאבים רבים בקידום המוצרים ולעתים אף נדרש שלא להתקשר בהסכמים לקידום מוצרים מתחרים. ניסוח הסכמי סוכנות, ביחוד במישור הבינלאומי, דורש נסיון רב של עורך דין המתמחה בתחום זה בשל הרגישו של סוגיות רבות - אחת מהן היא סוגיית תוקפו של ההסכם והזכות לבטלו על ידי מי מהצדדים.

בפרשת חיים לוי, פסק דין מקיף של כב' השופט וינוגרד בית המשפט המחוזי בירושלים ואשר פורסם לאחרונה, דובר בסוכנות רכב בישראל שבוטלה על ידי המפיץ. יחסי הסוכנות הופעלו במשך עשרות שנים ללא כל הסכם עד שנחתם הסכם סוכנות בו הוגדרה תקופה של 10 שנים. בתום תקופה זו החל משא ומתן לחידוש ההסכם אשר בפועל הסתיים בביטולו על ידי המפיץ. הסוכן טען שלא היתה למפיץ זכות לבטל את ההסכם מכיוון שכוונת הצדדים היתה כי ההסכם לא יהיה מוגבל בזמן.

בית המשפט חזר על ההלכה שהסכם סוכנות שאינו לתקופה קצובה ניתן לביטול באופן חד צדדי על ידי כל אחד מהצדדים בכפוף למתן הודעה זמן סביר מראש. סבירות ההודעה מראש הנדרשת תיבחן על פי הנסיבות. חזקה זו ניתנת לסתירה על ידי הוכחה כי הסכם הסוכנות קבע מקרים ספציפיים שרק בהם ניתן לבטל אותו, וגם כאן נדרש ניסוח קפדני של ההסכם על ידי עורך דין המתמחה בתחום.

במקרה של ביטול הסכם סוכנות לא זכאי הסוכן לפיצוי אלא רק לתקופת הודעה מראש על ביטול הסוכנות באופן שיאפשר לו להנות מפירות השקעתו. מהו אורך תקופת ההודעה מראש תלוי נסיבות, אשר לפני מספר שנים עוגנו בדיון הישראלי במסגרת חוק חוזה סוכנות (סוכן מסחרי וספק), התשע"ב-2012, אשר קבע תקופות מינימום להודעה מוקדמת. בכל מקרה, אלא אם יוכל הסוכן להוכיח שהמוצר מזוהה עימו ולא עם היצרן, הפסיקה קבעה כי אין לסוכן זכויות במוניטין של המוצר ואינו זכאי לכן לפיצוי בגין מוניטין שבנה ליצרן בשוק.

כמי שעוסק במשך שנים בהסכמי סוכנות בינלאומיים אבקש להבהיר, כי ביחוד בהסכם בינלאומי (אך גם בהסכם החל בישראל בלבד) בעת חתימה על הסכם סוכנות חשוב לוודא מהו הדין שיחול על הסוכנות ומה הכללים החלים במדינת היעד ואשר עשויים לחול בהעדר קביעה אחרת (ולעתים, כבדין הישראלי, אף כאשר ההסכם קובע אחרת לא ניתן להתנות על חלק מהוראות החוק). חשוב גם לוודא מנגנון נכון ומתאים ליישוב סכסוכים, אשר במקרים רבים אף ימנע סכסוכים כאלה מלכתחילה. ניסוח קפדני יבטיח את זכויות שני הצדדים והוודאות המשפטית ויחסוך סכסוכים מיותרים בעתיד.

¹ עו"ד דורון אפיק הינו שותף בכיר במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) התמחה בדיני חברות, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, ומימון ואף מרצה בתחום במסגרת תואר מנהל עסקים Executive MBA באוניברסיטה העברית בירושלים. עו"ד אפיק בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גישור ובוררות).